

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 2 februari 1923 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av verkställd granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning.

För den enligt § 42 mom. 2 riksdagsordningen ett av lagutskotten åliggande granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning hava båda kamrarna till lagutskott hänvisat militieombudsmannens vid innevarande riksdag avgivna ämbetsberättelse, utom vad angår däri gjord framställning angående dyrtidstillägg åt befattningshavare vid militieombudsmansexpeditionen.

Första lagutskottet, som verkställt ovannämnda granskning, har för ifrågavarande ändamål från militieombudsmansexpeditionen mottagit ej mindre de diaries, vilka under år 1922 förts å nämnda expedition samt under militieombudsmannens inspektionsresor, än även expeditionens registratur för berörda tid ävensom särskilt förda diarium och registratur för ärenden, vilka betecknats som hemliga. Härjämte hava på särskild begäran handlingarna rörande vissa av militieombudsmannen handlagda ärenden hållits utskottet tillhanda.

Över den numera fullbordade granskningen får utskottet härmed avgiva utlåtande.

Militieombudsmannen meddelar till en början, att han under tiden från och med den 26 juni till och med den 9 augusti 1922 begagnat sig av den militieombudsmannen enligt 23 § uti den för honom gällande instruktionen tillkommande rätt till semester. Under ifrågavarande tid hade ämbetet, enligt bestämmelserna i nämnda paragraf, uppehållits av hovrättsrådet John Arthur Samuelsson, vilken vore utsedd att efterträda militieombudsmannen i händelse av hans avgång från ämbetet.

I berättelsen omförmäles härefter, att militieombudsmannen under år 1922 företagit ämbetsresor till Jämtlands, Stockholms, Uppsala, Älvsborgs och Östergötlands län. Under dessa resor hade han för ändamål, som avses i 12 och 18 §§ av instruktionen, besökt Jämtlands fältjägarregemente, Vaxholms grenadjärregemente, Vaxholms fort och den därstädes förlagda delen av Vaxholms kustartilleriregemente, Upplands *Bihang till riksdagens protokoll 1923. 9 saml. 1 avd. 1 häft. (Nr 1.)* 1

artilleriregemente, Skånska husarregementets detachment i Uppsala, straffängelset i Uppsala, Västgöta regemente, straffängelset i Vänersborg, Första livgrenadierregementet, Andra livgrenadierregementet, Östgöta trängkår och straffängelset i Linköping. Härförutom hade han i Stockholm inspekterat Livgardet till häst, intendenturkompaniet, advokatfiskalen i marinförvaltningen samt centralfängelset å Långholmen.

Vidare förmäles, att under den tid, då militieombudsmannen åtnjtit semester, tjänstförrättande militieombudsmannen företagit ämbetsresor till Jämtlands, Stockholms, Västerbottens och Västernorrlands län, varvid han besökt Norrlands artilleriregemente, kronohäktet i Östersund, Svea ingenjörkårs fästningsingenjörkompani i Vaxholm, Västerbottens regemente, Norrlands dragonregemente, kronohäktet i Umeå, Västernorrlands regemente, Norrlands trängkår samt intendenturkompaniet i Sollefteå. Härjämte hade tjänstförrättande militieombudsmannen i Stockholm inspekterat Svea ingenjörkår.

Under ämbetsresorna hade rullföringsexpeditioner samt landstorms-förråd besökts, då sådant kunnat ske utan att resorna därigenom väsentligen förlängts eller fördyrats.

Vid inspektionerna hade militieombudsmannen biträts av byråchefen vid militieombudsmansexpeditionen samt i några fall även av en byggnadskunnig officer. Vid inspektionen av truppförband hade särskilt krigsrättsprotokoll, krigsdomarnas diarier och anteckningarna över disciplinära bestraffningar ävensom kassaförvaltningens räkenskapshandlingar samt handlingar rörande upphandling och redovisning av materiel av olika slag ävensom marketenterirörelsen granskats. Tillika hade uppmärksamhet ägnats åt vården av kaserner, byggnader och materiel samt åt hygieniska förhållanden. I samband med inspektionerna av truppförband hade även arrestlokalerna besökts. De i förestående redogörelse omnämnda besöken å de allmänna straffanstalterna hade utslutande avsett personer, som av krigsdomstol dömts till frihetsstraff.

Över de under året handlagda ärendena meddelas i ämbetsberättelsen följande översikt:

»På sätt militieombudsmannens ämbetsberättelse till 1922 års lagtima riksdag utvisar, kvarstodo vid början av år 1922 från år 1921 balanserade ärenden till ett antal av ..... 77.

Under år 1922 inkommo ärenden till följande antal:

Enligt allmänna diariet	313
enligt diariet över hemliga ärenden	2
Sammanlagda antalet ärenden, som förelegat under år 1922, utgör alltså	392.
De 315 ärenden, som inkommit under år 1922, utgöras av:	
ärenden, inkomna från Kungl. Maj:t eller statsdepartement	9

ärenden, överlämnade från riksdagens justitieombudsman	2
ärenden, inkomna från annan myndighet	13
klagomål eller framställningar från enskilda	125
ärenden, uppkomna under inspektioner eller eljest vid militieombudsmannen åliggande granskning	131
militieombudsmannens organisations- och förvaltningsärenden m. m.	35
	<hr/>
	Summa 315.

Av de ärenden, som förelegat under år 1922, hava:

på grund av återkallelse avskrivits	1
till annan myndighet hänvisats	1
efter vederbörandes hörande eller eljest verkställd utredning avskrivits	175
utan åtgärd avskrivits	98
på grund därav att klaganden erhållit gottgörelse eller att rättelse eljest vunnits blivit avskrivna	63
vid årets slut varit vilande i avbidan på yttrande eller påminnelser	22
vid årets slut varit på domstols eller annan myndighets prövning beroende	26
vid årets slut varit på militieombudsmannens prövning beroende	6
	<hr/>
	Summa 392.

Av under året anhängiggjorda 13 åtal hava anställts:

på grund av förd klagan	5
på grund av anmärkning vid inspektion	6
av annan anledning	2
	<hr/>
	Summa 13.

Av hela antalet ärenden hava under året slutbehandlats	338
till följande år balanserats	54.»

Ämbetsberättelsen upptager härefter såsom bilagor redogörelse för anhängiggjorda åtal och därmed jämförliga åtgärder ävensom för vissa ärenden, vilka icke föranlett dylika åtgärder.

Beträffande åtalen har liksom i militieombudsmannens föregående ämbetsberättelser fullständig redogörelse lämnats endast för sådana, som under året prövats av första domstol, eller rörande vilka dylik domstols utslag under året kommit militieombudsmannen tillhanda.

Under rubriken »Framställningar till Konungen» redogöres därefter till en början för den vidare behandlingen av två utav förutvarande militieombudsmannen Östergren avlätna underdåniga framställningar till Konungen, den ena den 25 januari 1919 angående användningen av normalbläck, vilken framställning givit anledning till ändring av 5 § i kungl. förordningen den 12 juli 1907 angående de slag av papper, bläck, skrivmaskin- och stämpelfärger, som må till vissa offentliga handlingar användas, samt den andra den 26 april 1917 angående ifrågasatt utfärdande av vissa bestämmelser rörande penningtillskott åt värnpliktiga, vilken framställning ej föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Under

samma rubrik upptagas vidare följande av militieombudsmannen under år 1922 till Konungen avlätna skrivelser, nämligen den 14 oktober angående ordningen för upptagande av nöjdförklaring i vissa fall och den 30 november angående tolkningen av 17 § 1 mom. värnpliktslagen samt om ändring av bestämmelserna rörande omföring till klass.

Vid den granskning av militieombudsmannens ämbetsförvaltning, som utskottet grundlagsenligt förehått, har någon anledning till anmärkning icke förekommit, vilket utskottet härmed för riksdagen

anmäler.

Stockholm den 1 februari 1923.

På första lagutskottets vägnar:

JAKOB PETTERSSON.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:
från första kammaren: herrar *Hederstierna*, *Jacob Larsson*, *Leander*, *Klefbeck*,
Johan Bergman, *Svensson* * i Eskhult och *Julin*;
från andra kammaren: herrar *Pettersson* i Södertälje, *Lindqvist* i Halmstad,
Strid *; *E. I. Lindley* *, *Leo*, *Johansson* i Brånalt, *Johanson* i Huskvarna och *Svensson* i
Långelanda.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.